

Nederlands
Handbal Verbond

**Snel, dynamisch,
verrassend en effectief**

**Onze
Nederlandse
Handbal Visie**

HANDLEIDING

Inhoud

1. Inleiding
2. Ontstaan
3. Redenen
4. Partijen
5. Uitgangspunten / onderbouwing
6. De karakteristieken van de Nederlandse spelvisie
7. Sportanalyse handbal
8. Opleiden
9. De gevolgen en het vervolg
10. Slot

Inleiding

We hebben een Nederlandse Handbalvisie!

Na veel denken, praten, vragen, terug- en vooruitkijken, kunnen we nu onze Nederlandse Handbalvisie presenteren.

Velen hebben meegedacht en inhoud aan onze handbalvisie gegeven. Ton van Linder, Bert Bouwer, Henk Groener en Sjors Röttger als eerste ontwikkelaars, daarna hebben reacties van velen, waaronder docenten en trainers, richting aan de Handbalvisie gegeven.

Een “spelvisie” is de theoretische neerslag van “de wijze, waarop het spel gespeeld wordt”. Het handbal, dat volgens een dergelijke “spelvisie” gespeeld zou moeten worden en als leidraad dient voor het Nederlands Handbal Verbond, kan beschouwd worden als een “product”.

2. Ontstaan

In navolging van andere sporten, maar in ons geval ook ander handballanden is er al vaker het idee geweest: “Een Nederlandse visie op ons spel ontwikkelen”.

Andere sporten hebben soms een eigen visie op hoe je het spel zou kunnen spelen, je herkent zo’n visie. Het Nederlandse voetbal is voor velen herkenbaar, technisch en tactisch goed geschoolde spelers moesten het gevolg van de visie zijn. Rinus Michels heeft daar een belangrijke rol in gehad. Natuurlijk waren spelers de basis van zijn idee, maar hij ontwikkelde onder andere het vier tegen vier als te gebruiken vorm.

Op handbalgebied weten we dat bepaalde landen vanuit een gezamenlijke handbalvisie succesvol waren en vaak nog zijn.

Het initiatief voor het ontwikkelen van onze handbalvisie is door Vince Evers, onze NHV directeur genomen. Na eerdere pogingen heeft hij de eerder genoemde trainer/coaches aan het denken en het schrijven gezet.

3. Reden

Zoals bij ontstaan al aangeven, is het belangrijk om goed om je heen te kijken: wat doen anderen goed? Van anderen leren was een reden om te starten.

Maar ook omdat we als niet-toonaangevend handballand ‘terecht’ veel van anderen kopiëren. Zeer begrijpelijk en ook niet onverstandig, waarom alles zelf bedenken?

4. Partijen

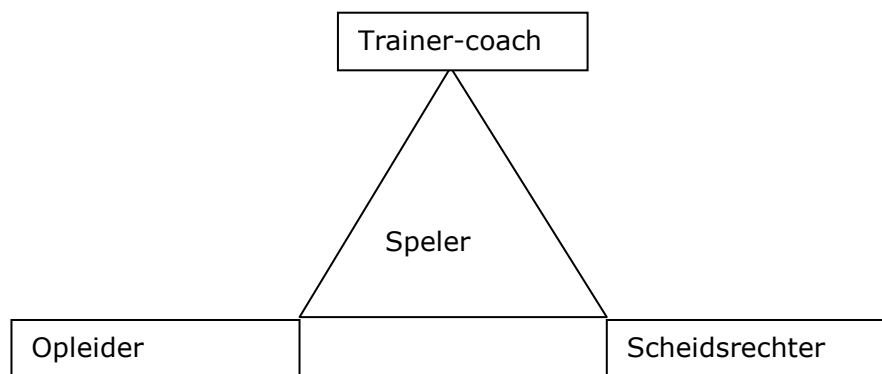
Natuurlijk hebben we onze centrale driehoek: speler-trainer/coach en scheidsrechter. Voor de handbalvisie maken we van die driehoek een driehoek met daar binnenin de speler. De vierde hoek is voor de opleider. Opleiden is misschien wel de belangrijkste pijler om de handbalvisie in de toekomst een plaats te geven. Door de handbalvisie de rode draad binnen opleidingen te laten zijn gaat hij een deel van onze toekomstige spelers zijn.

We komen tot de volgende doelgroepen:

1. De spelers, waarbij we onderscheid maken tussen niet-competitieve en competitieve spelers.

Binnen de groep van competitieve handballers is er een scheiding te maken tussen “competitiehandaal” in het algemeen, ook de breedtesport wordt genoemd en “tophandaal” in het bijzonder. Het laatste is gericht op het spelen in (Europese) topteams of in regionale en nationale selecties met als ultieme doel “de absolute wereldtop”.

2. De leiders, trainers en coaches, die de spelers faciliteren in conditionele, technische, tactische en mentale zin. Zij vormen ná de spelers de belangrijkste doelgroep.
3. De scheidsrechters, die de spelers (en hun coaches) faciliteren tijdens wedstrijden en kampioenschappen. Ook andere officials, zoals beoordelaars van scheidsrechters, supervisors etc. behoren tot deze doelgroep.
4. Op de vierde plaats komen de opleiders van trainers, scheidsrechters, gedelegeerden etc. Deze hebben een afgeleide taak en faciliteren op hun beurt trainers en officials.

Een spelvisie wordt op de eerste plaats geschreven voor de spelers. Alle andere doelgroepen zijn afgeleiden en leidraden voor die doelgroepen en zullen eventueel in aparte manuals als bijlagen aan deze spelvisie (moeten) worden toegevoegd.

5. Uitgangspunten

Waar begin je, wat is de reden om een bepaalde ‘Nederlandse’ manier van handballen te presenteren?

Je gaat een aantal bouwstenen benoemen van waaruit de uiteindelijke ‘VISIE’ gestalte moet krijgen.

Je moet de bouwstenen/uitgangspunten benoemen en onderzoeken.

Daarna moet je de informatie in eenvoudige kernwoorden omzetten. Ons doel was van breed en diep naar smal en helder werken.

De volgende, onderzochte uitgangspunten, zijn de basis van de handbalvisie:

- a. Handbal als product;
- b. Onze cultuur;
- c. Onze maatschappij;
- d. Onze fysieke kenmerken;
- e. De speltechnische en tactische voorwaarden;
- f. De internationale ontwikkelingen.

Al deze gebieden zijn door ons onderzocht, bekeken en uitvoerig besproken. Het resultaat moest, zoals al aangegeven, een richting voor een Nederlandse manier van handballen zijn. Geen ander soort handbal dan we nu kennen, wel een manier van spelen vanuit het feit dat we Nederlanders zijn, met vele kwaliteiten, maar ook gebieden waar we aandacht aan moeten besteden om succesvol te zijn. Niet alleen succesvol als topsportbegrip, nee, succesvol om op alle niveaus het spel goed en bij 'ons' passend te spelen.

Kort enkele onderwerpen en uitkomsten van onze uitgangspunten.

Ad a. Handbal als product.

Handbal moet je marktgericht benaderen. Niet alleen voor wat betreft het tophandbal, dat publiek, sponsors, pers e.d. nodig heeft om zich te kunnen verbeteren. Natuurlijk moet handbal in Nederland een snelle, dynamische en verrassende sport zijn om te voldoen aan de vraag van de media, sponsors en toeschouwers.

Ook in de breedtesport moeten we handbal als een product zien. De markt bestaat uit de eerder genoemde categorieën, maar ook uit de sporters die we als klant mogen zien. Een goed product zal ons helpen onze ledenwinst te continueren. Laten we in de breedste zin van het woord aan interne en externe 'klanten' denken.

Ad b. Onze cultuur, onze maatschappij.

Wij zijn Nederlanders, met onze krachten, maar ook met onze beperkingen. Onze cultuur heeft invloed op wat we doen of willen doen. Onze maatschappij is een snelle, marktgerichte en soms 'helaas' nog erg op het individu gericht. Krachten zijn onze creativiteit en snelheid van handelen. Zwaktes zijn de individualisering waardoor het voor clubs en bond moeilijk is mensen aan onze sport te binden. We moeten onze kracht gebruiken, onze zwaktes onderkennen en die vanuit onze kwaliteiten positieve impulsen geven. Analyseren en doelen stellen is ons devies.

Ad c. Onze fysieke kenmerken.

In onze handbalvisie ziet u een uitgebreide analyse van kind tot volwassene. Vele aandachtgebieden zijn aangegeven, hiervoor verwijs ik verder naar de handbalvisie¹. Wel willen we hier aangeven dat we een prima trainbaar volk zijn. Wij zijn tot voortreffelijke sportprestaties in staat. Vele voorbeelden kunnen we noemen. Individuele prestaties: zwemmen, wielrennen, schaatsen, maar ook teamprestaties, volleybal, hockey, voetbal en korfbal. Hier mogen we zeker ook de progressie van onze dames- en herenselecties noemen. Wel moet je als goed trainbaar mens de inspanning als uitgangspunt, doel en uitdaging zien.

¹ NHV-site / algemeen / Handbalvisie.

Ad d. De speltechnische en tactische voorwaarden.

In hoofdstuk 7 gaan we hier verder op in.

Maar naast een zeer belangrijke structuur is er noodzaak ons continu interactie spel vanuit speltechnische- en tactische voorwaarden te benaderen.

We gaan in onze handbalvisie dieper op de (samenwerkende) niveaus binnen het eigen team in:

- Het individuele niveau, “ik”,
- Het groepsniveau “wij” in groepen van 2,3 etc.,
- Het teamniveau, “wij”.

Daar tegenover de (tegenovergestelde) niveaus tussen teams:

- Het “wij” in de aanval tegenover “zij” in de verdediging.
- Op mesoniveau zien we onder andere “3 tegen 2”, “2 tegen 2”, “2 tegen 1”, etc.
- Op microniveau de “1 tegen 1 – situatie”

Dit als voorbeeld voor wat betreft benadering van het kijken en handelen gericht op de noodzakelijk technische- en tactische voorwaarden.

Andere onderwerpen op dit gebied zijn:

- Functieverdeling op basis van positie op het speelveld.
- Functieverdeling in een bepaalde wedstrijdssituatie.
- Het spelerskwaliteitenmodel.

Voor uitgebreidere informatie verwijst ik naar onze complete handbalvisie.

Ad e. De internationale ontwikkelingen.

Bij het opzetten van een eigen spelvisie zullen naast eigen min of meer unieke ideeën, ook consequenties getrokken moeten worden uit de internationale ontwikkelingen.

Vandaar dat we in dit kader ook de trends, de accenten van het moderne handbal aan de orde stellen, om daaruit ook consequenties te trekken voor de Nederlandse spelvisie.

De aanval

- In het moderne handbal bieden juist de overgangen tussen de verschillende fases, maar voornamelijk die tussen aanval en verdediging, vele kansen. Daarom wordt er steeds vaker op doelpunten gejaagd tijdens de 1^e en 2^e fase van de aanval. Daarbij wordt na de eerste en tweede nog een derde of zelfs een vierde aanvalsgolf ingezet. Sommige topploegen spelen deze 2^e, 3^e of 4^e golf met concepten die ze ook in de 4^e fase van de aanval benutten. Daarbij is het dan wel noodzakelijk dat meer individuele spelers de verantwoordelijkheid moeten durven nemen voor de beslissende actie.
- Door de moderne, vooral westerse, “empowerment approach” van de spelers, door moderne trainers en coaches wordt de leiding binnen de lijnen steeds vaker overgedragen aan spelers. Bij subtoppers zien we dat vooral de middenopbouw die rol krijgt. Dit zijn intelligente spelers van hoog technisch niveau met een grote actieradius. De creativiteit, dynamiek en de variatie van

het aanvalsspel nemen daardoor toe. Van de andere kant worden ploegen ook kwetsbaar (voor persoonlijke verdediging) als die rol eenzijdig op één persoon terecht komt. Vandaar dat echte topploegen meer (2, 3, 4) "Spielmachers" hebben. De verrassing, variatie en dynamiek neemt daardoor toe en de kwetsbaarheid door analyses van de tegenstanders af. Ook blijft bij blessures en strafuitsluitingen de ploeg in balans.

- Hierboven is aangegeven dat er sprake is van een grotere mobiliteit in het moderne spel. Omdat nog lang niet alle ploegen optimaal gebruik maken van de overgangen en een snelle beginworp, is die toenemende beweging in de aanval vooral waar te nemen in de 4^e fase. Gebaseerd op een hoger technisch niveau (Zo zijn er onder andere steeds meer schoten uit stand, loop of onderlangs waar te nemen.) en een duidelijke verbetering van het spel zonder bal, is er een grotere variatie in de tactische elementen ontstaan. Vooral de wissels tussen opbouwspelers onderling en opbouwers en hoeken kennen nu zeer veel varianten. Tegenwoordig is het spelen in 2 "lijnen" in de top al duidelijk geëvolueerd naar een aanval in 3 "lijnen", waardoor er tevens meer diepte in het spel gekomen is en een grotere ruimte actief wordt benut. Door dit alles moet de verdediging zich instellen op meer oriëntatie wisselingen en kan de aanval meer profiteren van misleidende aanvalsbewegingen.
- De rol van de cirkelspeler in het combinatiespel neemt mede daardoor nog steeds toe. Er zijn veel overgangen van opbouwers en hoekspelers naar de cirkelzone, maar ook de cirkelspeler treedt steeds meer op in de 2^e lijn en moet dan ook over afsluitmogelijkheden beschikken voor die posities. Naast specialisten worden ook spelers van andere posities ingeschakeld bij combinaties met 2 cirkelspelers. Ook het voorbereidende werk en de beslissende "assists" worden geraffineerder.
- Overtal- en ondertalaanvallen worden steeds effectiever en met meer succes benut door een blijkbaar betere voorbereiding en een groter arsenaal aan varianten.

De verdediging

- In de negentiger jaren is al duidelijk geworden dat verdedigingsconcepten niet langer eenzijdig opgebouwd worden vanuit het theoretische model. De spelers werden geschoold om binnen het model een specifieke rol te vervullen, waarbij - uiteraard - gelet werd op de individuele kwaliteiten. Tegenwoordig worden de verdedigingsconcepten opgebouwd rond sterke individuele verdedigers en teamgenoten moeten anticiperen op de acties van hun, de verdediging leidende, collega die voorgaat in de anticiperende initiatieven om de aanval van de tegenstander te ontregelen om zo passief spel te provoceren, risicovolle passes te forceren enz.
- Zo ontstaat er binnen de verdedigingsconcepten een veel grotere variatie in "diepte" (hoogte), die overigens ook wordt opgeroepen door een aanval in 3 "lijnen".
Deze vorm van verdedigen is alleen mogelijk indien er sprake is van een hoog fysiek en technisch niveau van alle verdedigers. Door de (noodzakelijke)

grotere diepte in de verdediging ontstaat er een grotere mobiliteit en verdwijnt ook de traditionele opvatting dat men “nooit achter langs een medeverdediger kruist”. Dit “achter langs kruisen” is in de moderne verdediging een noodzakelijk te trainen tactisch samenwerkingselement geworden, maar stelt hogere eisen aan de onderlinge informatie en communicatie.

- De moderne verdediging is veel initiatiefrijker, kent meer verrassingsacties, waardoor het traditioneel reactieve karakter van de verdediging bijna volledig aan het verdwijnen is en overgaat in nog meer anticiperend-reactieve of anticiperende acties. Nagenoeg alle topteams zijn in staat om meer concepten in de verdediging te spelen en kunnen binnen deze concepten nog vele varianten toepassen.
- Net als de overtal- en ondertalaanval worden blijkbaar ook de over- en ondertalverdediging beter voorbereid en met meer succes gespeeld. Een optimaal gebruik van de moderne hulpmiddelen en een grondige analyse is blijkbaar standaard geworden voor de internationale top.

6. De karakteristieken van de Nederlandse spelvisie

De informatie omzetten, smaller maken was niet eenvoudig, maar wel erg belangrijk! Duidelijke woorden die voldoende over een manier van spelen zeggen. Woorden die bij velen al een beeld van ‘het spelen van ons spel’ geeft.

Woorden die de lading dekken en later de bouwstenen voor het op- en begeleiden van speelsters, spelers, scheidsrechters en trainer-coaches zijn.

Snel:

Handbal is bedoeld om snel te spelen: snel lopen, bewegen en tactisch de fasen elkaar snel laten opvolgen. Spelers en speelsters moeten snel kunnen handelen, een goede reactiesnelheid hebben.

Snelheid heeft meerdere aspecten.

- Op de eerste plaats de snelheid van lopen, voor handbal voornamelijk op korte afstanden. Deze pure snelheid is voornamelijk een kwestie van fysieke aanleg die weerspiegeld wordt in explosieve beenkracht. Aangezien beenkracht goed trainbaar is, ligt de aanleg vooral in de explosiviteit. Deze is echter veel minder trainbaar.
- Voor handbal is de snelheid van het individuele handelen een belangrijker aspect van snelheid. Dit snelle handelen heeft 2 componenten, te weten een psychologisch-tactische en een voorwaardelijk technische. De psychologisch-tactische component bestaat uit “het kunnen lezen” van het spel en de lichaamstaal van andere mede- en tegenspelers. Daardoor wordt het reageren (voor een deel) anticiperen, het startmoment wordt dus vervroegd en resulteert in een snellere (vroeger startende) handeling. Bij de voorwaardelijk technische component doelen we op reactiesnelheid, het resultaat van een neuronmusculaire activiteit en de fysiektechnische coördinatie, waarbij voornamelijk het “benenwerk” bepalend is.

- Hiermee is in feite al het derde aspect ingeleid, namelijk de snelheid van het collectieve handelen. Ook hier spelen meer deelaspecten een rol. Het technische niveau heeft een limiterende invloed op de snelheid van de interactie. Uiteraard speelt ook de mate van bekendheid met de opeenvolging van situaties een belangrijke rol, zodat de beslisperiode verkort wordt. In standaardsituaties kan men sjabloonmatig spelen, waardoor de snelheid gunstig wordt beïnvloed, maar.....de meeste spelsituaties zijn uniek en moeten door de speler worden waargenomen, geanalyseerd, beoordeeld etc. voordat er een beslissing genomen wordt op welke wijze de interactie wordt voortgezet. Ook hier spelen dus de psychologisch-tactische competenties van de spelers een rol. De vaardigheid in “het kunnen lezen” van het spel van het eigen team en van de tegenstander, het creatieve “zien” van het vervolg, de moed om te beslissen en de verantwoordelijkheid te nemen en de mate waarin men de bedoelingen met medespelers kan communiceren zijn medebepalend voor de snelheid van het collectieve handelen.

Onderwerpen:

- Sprintsnelheid
- Reactiesnelheid
- Handelingssnelheid
- Techniek
- Coördinatie
- Spelinzicht

Dynamisch:

De energie, de kracht en de vaart, waarmee opeenvolgende activiteiten worden uitgevoerd bepalen het dynamische karakter van handbal en daarmee voor een belangrijk deel de attractiviteit ervan voor de media, sponsors en toeschouwers. Bovendien maakt de dynamiek van de activiteit een spel. De structurele spelanalyse en de begeleidende tekst lieten zien, dat de dynamiek van handbal niet alleen bepaald wordt door de snelheid, zoals hierboven beschreven. Met name de wijze waarop het spel start of hervat wordt (de beginworp), de vaart waarmee de overgangen van aanval-verdediging en omgekeerd worden gespeeld, het achterwege laten van een trage organisatiefase en de energieke wijze waarop in de 4^e fase de collectieve tactische concepten in aanval en verdediging worden gespeeld, bepalen de dynamiek van het product.

Onderwerpen:

- Kracht
- Bewegelijkheid
- Coördinatie
- Techniek
- Voetenwerk
- Moed
- Doorzettingsvermogen

Verrassend:

Handbal is een spel waarbij initiatief van groot belang is, spelers met initiatief kunnen verrassen. In verdediging en aanval verrassing door het initiatief over te nemen. Kunnen en willen (durven) anticiperen is een doel. Je moet het spel lezen om verrassend te kunnen zijn.

Zoals dynamiek niet los gezien kan worden van snelheid, kan verrassing niet totaal losgekoppeld worden van dynamiek en daardoor ook niet van snelheid. In de verrassing zit echter ook het onverwachte van het spel, dat daardoor verwondering en bewondering oproept. Voor de spelers neemt de aantrekkelijkheid toe als er meer ruimte is voor verrassing, dus voor creativiteit. Voor de media, de sponsor en de toeschouwer vergroot het onverwachte de attractiviteit van het product en daardoor de marktwaarde.

Verrassing hangt samen met de (spel)intelligentie van de speler, zijn creativiteit, zijn moed deze in te brengen en het risico te lopen te falen. Dit roept spanningen op, maar dit "nemen van risico" is een essentiële voorwaarde voor verrassend en spannend handbal. Verrassing hangt ook samen met de wedstrijdstrategie met daarin de verschillende concepten in aanval en verdediging. Teveel sjablonen of systemen maken het spel voorspelbaar, te eenzijdige strategieën doen dat ook, terwijl het spel directief "sturen vanaf de kant" ook alles behalve verrassend is. Verrassend handbal vraagt om spelerspersoonlijkheden en coaches, die de spelers ruimte geven en opleiden tot het nemen van beslissingen. Maar ook het openstaan, aanvaarden en voorbereid zijn op ideeën van anderen en het meespelen vragen om een "empowerment approach"² van alle belanghebbenden.

Onderwerpen:

- Creativiteit
- Techniek
- Spelinzicht
- Moed
- Vertrouwen
- Individueel / team

Effectief:

Binnen een snel, dynamisch en verrassend handbalspel moeten we de effectiviteit natuurlijk een basisplaats geven. Resultaatgericht spelen, goede keuzes maken en de wedstrijd lezen zijn hier belangrijke onderdelen.

Het spel moet in de sport gericht zijn op "winnen". Dit kan alleen als het spel in aanval en verdediging effectief is. De snelheid, de dynamiek en de verrassing staan dus in dienst van de effectiviteit en stellen specifieke eisen aan de competenties van de spelers. De genoemde kwaliteiten zijn onmogelijk te realiseren zonder een hoog voorwaardelijk technisch niveau, een goede tactische basis en specifieke eisen aan de spelers te stellen.

² Spelergericht, procesgericht, doelgericht, mensgericht zijn kenmerken van een 'empowerde' benadering. De coach coacht de 'empowerde' sporters van de zelfregelende / zelfsturende teams. De coach ondersteunt, faciliteert en geeft richting aan deze teams.

Onderwerpen:

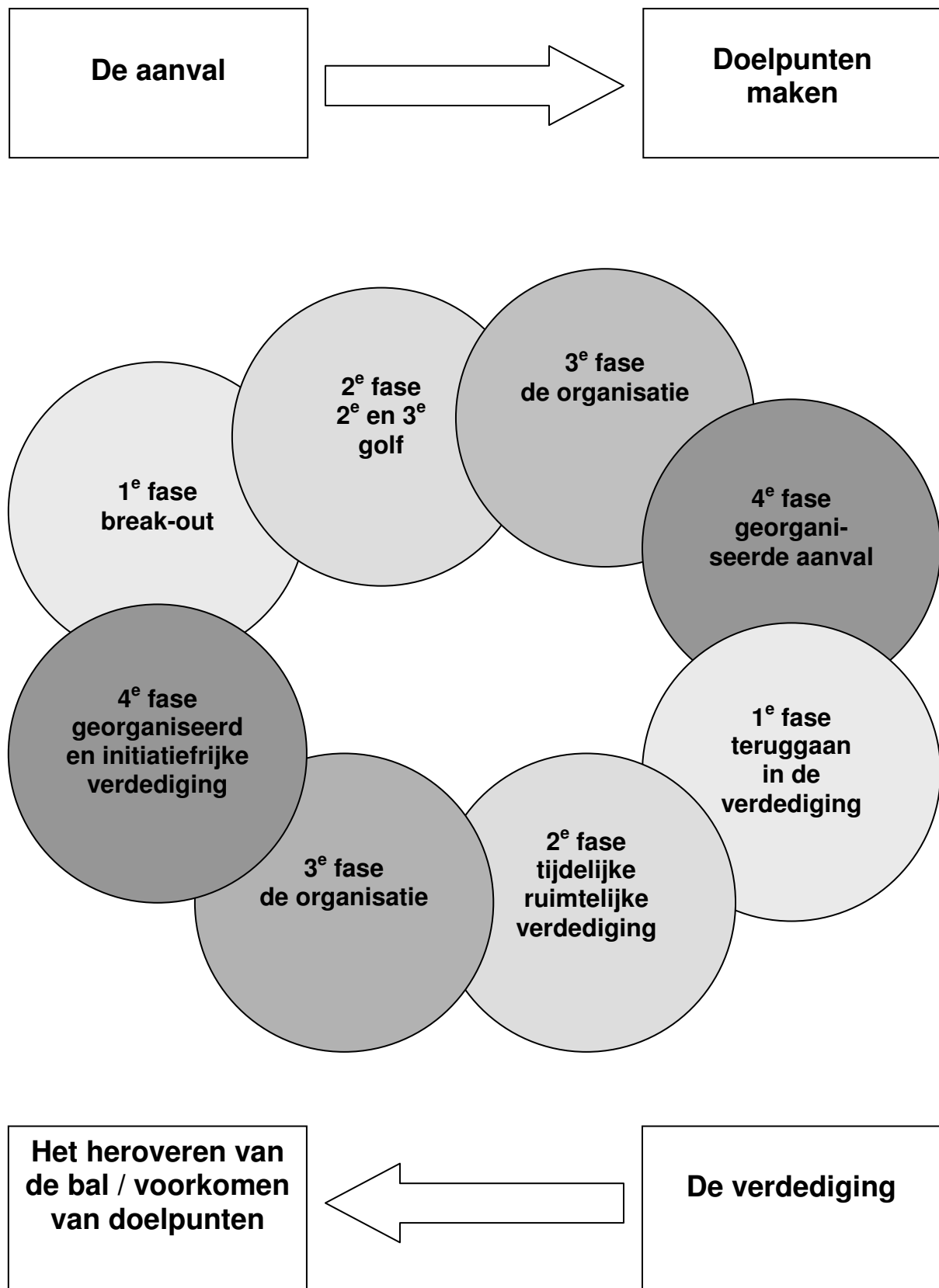
- Spelinzicht
- Techniek
- Individueel / team
- Tactisch vermogen
- Discipline

7. Sportanalyse handbal

Vanuit de visie hebben we ook de structuur van ons spel spelen bekeken en enigszins aangepast. Deze fasentheorie gebruiken we al jaren, blijft bruikbaar, maar had enkele aanpassingen nodig.

- In het oorspronkelijke model waren als dominante doelen nog aangegeven “Doelpunten maken” en “Doelpunten voorkomen” met daarin als 4^e verdedigingsfase “De georganiseerde verdediging”.
- De nieuwe variant geeft als dominante doelen van het spel aan: “Doelpunten maken” en “Het heroveren van de bal en doelpunten voorkomen” met als vierde fase in de verdediging “De initiatiefrijke verdediging”. Daarmee is al een aspect genoemd van onze “Nederlandse handbalvisie”, namelijk een meer anticiperende dan reagerende verdedigingswijze.

Figuur 1: Structurele analyse van het handbal

Kenmerken van handbal op structureel niveau.

Het structuuranalysemodel, zoals weergegeven in figuur 1, herbergt een groot aantal kenmerken, die allen op hun beurt invloed hebben op de spelvisie en daarom tevens consequenties voor de vorm en inhoud van de training en wedstrijdvoorbereiding.

- Aanval en verdediging gaan in elkaar over en kunnen niet los van elkaar worden gezien. Zoals reeds vermeld, wordt in de spelvisie van sommige landen aanval en verdediging teveel als losse blokken gezien met alle gevolgen voor het speltempo en daarmee ook voor de attractiviteit van het spel. In het moderne handbal zijn juist die overgangen verdediging-aanval en aanval-verdediging de meest kansrijke fases en worden ook als zodanig benut door huidige toplanden.
- Ook de overgangen tussen de verschillende aanvals- en verdedigingsfasen zijn kenmerkend voor deze analyse. Te weinig aandacht voor deze overgangen leidt tot een “blokjesachtig” spel, dat minder verrassend, minder effectief, maar ook minder aantrekkelijk is.
- Methodisch betekent de genoemde structuur, dat in elke trainingssituatie de aanval een bepaalde verdedigingsfase tegenover zich heeft, ieder met eigen specifieke doelen tegen de achtergrond van het dominante doel. Dit moet men zich voortdurend realiseren om een wedstrijdgetrouwe trainingssituatie te creëren.
- Tenslotte moet men zich realiseren dat de structuuranalyse een min of meer permanent karakter heeft en ook op langere termijn als uitgangspunt kan dienen voor het problematiseren van het spel.

8. Opleiden

We willen ingaan op misschien wel de belangrijkste manier om de Handbalvisie een plaats in ons handballand te geven: “Opleidingen”.

a. Algemeen.

Naast de handbalvisie werken we nu hard aan het opzetten van onze nieuwe scheidsrechter- en trainer/coach-opleidingen. Niet alleen de opdracht van VWS hebben we ons als opdracht gegeven, nee, we hebben en willen onze opleidingen actualiseren en moderniseren. Huidige opleidingen evalueren, van drie opleidingen naar vier opleidingen schrijven. Naast de handbalvisie, het competentieleren onderdeel van de opleidingen laten zijn. Moderniseren staat voor: maatwerk, waar mogelijk afstandleren, veel praktijk leren dus een stap naar actuele, in deze tijd passende scheidsrechter- en traineropleidingen.

Voor vragen hierover verwijs ik naar ons Projectteam Kadervorming en collega's op het bondsbureau (zie NHV-site).

b. Opleidingsvisie.

We hebben met steun van NOC*NSF een opleidingsvisie³ geschreven, weten dus hoe we in de toekomst willen opleiden. Deze opleidingsvisie is het uitgangspunt voor onze NHV-docenten die in 2003 allemaal behoorlijk in zichzelf geïnvesteerd hebben.

³ De opleidingsvisie kunt u op onze NHV-site vinden.

c. *Opleiden vanuit de Handbalvisie.*

We hebben al aangegeven dat de Handbalvisie de rode draad is. We hebben het dan niet alleen over de karakteristieken Snel, Dynamisch, Verassend en Effectief. Ook de uitkomsten van ons onderzoek moeten we terugzien in onze toekomstige opleidingen. Dit naast de positieve gevolgen van onze opleidingsvisie, die op haar beurt weer modern opleiden moet realiseren.

Laten we eens kort op enkele onderwerpen ingaan en tevens onze genomen initiatieven verduidelijken.

(1) Handbalop(bege)leidingsgebieden.

In het verleden hebben we veelal vanuit drie of vier opleiding- en benaderingspijlers gewerkt:

- Techiek;
- Tactiek;
- Fysiek;
- Mentaal.

Voor de toekomst willen we daar een vijfde pijler aan toevoegen: "Sociaal".

Vanuit een beginsituatie niet alleen technische, tactische, fysiek en mentale doelen stellen en nastreven. Ook sociale doelen stellen en nastreven.

Voorbeelden:

- Elkaar bij een (komende) nederlaag blijven steunen.
- Tegenstanders, scheidsrechters en publiek respecteren en zodanig benaderen.
- Elkaar voor, tijdens en na wedstrijden aanspreken op gedrag.

(2) Gevolgen postmodernisme (zie Handbalvisie) m.a.w. de gevolgen van leven en werken (sporten) in deze tijd.

Hebben de jonge mensen de autocratische, altijd richting gevende trainer en coach nodig om denkende en handelende spelers en teams te krijgen is een door ons gestelde vraag in de Handbalvisie. Of past hier de meer vragende, facilitaire coach?

In opleidingen kunnen en zullen we aandacht aan deze uitgangspunten geven. Ons natuurlijk realiserend dat er geen eenheidsworst is en mag komen, het blijft maatwerk.

Maar de facilitaire⁴ coach zal meer vragen stellen en vaker vanuit bepaalde opdrachten de groep, een speler oplossingen laten zoeken (meer democratisch dan autocratisch).

9. De gevolgen en het vervolg

a. Inleiding.

De dialoog die we zijn gestart voortzetten, het is iets van ons allemaal.

Reageer op de visie! Een visie staat nooit stil, maar geeft wel richting.

De reacties en discussies laten ons al nadenken over ons mooie spel, deze beweging in denken is al het eerste positieve van de handbalvisie.

⁴ Zie empowerment (2).

b. Gevolgen.

Na de vele presentaties en dialogen met bestuurders, trainers, scheidsrechters docenten en sporters vervolgen wij met invoeren van de handbalvisie binnen onze 'nieuwe'⁵ opleidingen. De Handbalvisie zal de rode draad binnen onze opleidingen zijn.

Opleiden (dus opleidingen) is dan ook de belangrijkste en doordachte manier om onze handbalvisie gestalte te geven.

Nieuwe trainers, coaches, scheidsrechters worden automatisch doordrenkt met hoe je tot snelle, dynamische, verrassende en effectieve spelers komt.

Maar ook de huidige al gediplomeerde trainers bieden we bijscholingen aan, zodat ook zij vanuit altijd weer goede dialogen met de handbalvisie kennis kunnen maken.

c. Vervolg.

Bent u niet op de door de afdelingen georganiseerde Handbalvisie-avonden geweest (informatie bij uw afdeling), dan kunt u naar de centrale workshops. Bij veel verzoeken zullen we later meer centrale workshops organiseren (volg het Verenigingsnieuws). Daarnaast kunt u ons vragen de handbalvisie bij uw vereniging te introduceren. Dan organiseren we een theorie-praktijkavond bij u en natuurlijk met uw eigen team(s) als oefengroep.

Op de nieuwe opleidingen gaan we dadelijk in. Wel willen we aangeven dat die laagdrempeliger dan ooit zijn. Als voorbeeld noemen we de eerste⁶ NHV-opleiding de spelleider, deze opleiding bestaat uit drie dagdelen en een startpakket aan trainingen.

Wel willen we hier de scholingen voor de nu al gediplomeerde trainers noemen. In 2005 zullen we 'korte' scholingen vanuit de Handbalvisie voor deze categorie organiseren.

10. Slot

Om tot een Nederlandse spelvisie te komen, hebben we handbal benaderd als een product.

De kwaliteit van het aanbod wordt dan ook op de eerste plaats bepaald door de "klant". Globaal hebben we drie (3) doelgroepen onderscheiden: de kinderen, de jeugdige sporters en de volwassenen en zijn we achtereenvolgens ingegaan op de specifieke kwaliteitseisen. De hedendaagse praktijk laat zien, dat veel "negatieve" aspecten het huidige aanbod vertroebelen, die tegelijk met het implementeren van een eigen spelvisie uitgezeefd moeten worden. De (absolute) topsport neemt een aparte plaats in, omdat hier ook sprake is van externe klanten, die aanvullende commerciële eisen stellen aan het geleverde product. Spelers, trainers en andere betrokkenen zijn zich over het algemeen nog te weinig bewust van hun verantwoordelijkheid ten aanzien van de kwaliteit van het product "tophandbal".

⁵ Vanaf 2005 starten we met nieuwe trainers- en scheidsrechtersopleidingen. Dit is het gevolg van het landelijke initiatief van het ministerie van VWS om sportopleidingen te stroomlijnen en te professionaliseren. Hiervoor is i.s.m. NOC*NSF de Kwalificatie Structuur Sport (KSS) geschreven. Voor meer informatie zie: NHV-site.

⁶ Dit is de eerste opleiding van een reeks van vier opleidingen die we binnen onze bond organiseren. De vijfde is de MasterCoach opleiding van NOC*NSF.

De karakteristieken die bepalend zijn voor een goed Nederlands product zijn: snelheid, dynamiek, verrassing en efficiency. Zeker voor de breedtesport zal dit uitgebreid moeten worden met lifestyle-elementen van de doelgroep, die -in principe- flexibel zijn.

Belangrijke consequenties en eisen voor de implementatie van de spelvisie(s) zijn dan ook:

- Vakbekwaamheid, spelinzicht en gevoel voor de filosofie van de sport van leiders, coaches, trainers, scheidsrechters en officials, maar vooral ook van de promotors van handbal in de meest brede zin;
- Inzicht in de ontwikkelingspsychologie en sociale processen van iedereen, die zich bezighoudt met het opleidingsproces;
- Verzekeren van een optimale voorbereiding tijdens de jeugdijaren voor potentiële “tophandbalklanten”, maar vooral ook het aanbieden van een perfect product voor andere “liefhebbers”;
- Motivatieverlies door vroegtijdige, niet relevante (technisch)-tactische dwang voorkomen;
- Empowerment van de (jonge) spelers en andere belanghebbenden, bijvoorbeeld scheidsrechters en officials;
- Inzicht in de behoeften van tophandbalvoorbereiding van degenen die pretenderen tophandbal te ondersteunen, maar ook notie van de behoeften van de andere sporters;
- Optimale rekrutering van talenten en het voorkomen van “drop-out” door onoordeelkundige begeleiding van kinderen en jongeren op weg naar hun toekomstige sportkeuze;
- Het verder uitwerken van de spelvisie en het verduidelijken van genoemde consequenties voor verschillende groepen belanghebbenden lijkt onontbeerlijk.

Het initiatief (2002), twee jaar aan de slag, een handbalvisie die tot dialogen moet leiden was het begin. We zijn met de handbalvisie al het land in. Onze afdelingen organiseren workshops waar u allen naar toe kunt. Na de eerste workshops ‘Visiedenken’ organiseren wij de tweede Handbalvisie workshops / clinics waar naast een presentatie, een dialoog, ook een praktijkdeel zal zijn. Vanaf 2005 zullen de opleidingen de handbalvisie als rode draad hebben.

Dit alles heeft tijd nodig, jaren zelfs, maar we zijn gestart.

Onze bond heeft een Handbalvisie.

Wij samen aan de slag om ons spel zo plezierig en zo goed mogelijk te spelen. Met u gaan wij graag deze mooie uitdaging aan.